

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Vliv pandemie COVID-19
na seniory žijící v domovech třetího věku**

BC. JANA DAUŠOVÁ

Bc. Jana Daušová si za téma své diplomové práce zvolila vysoce aktuální problematiku vlivu pandemie COVID-19 na seniory žijící v domovech třetího věku. Tato populace je stále probíhající koronavirovou infekcí zvláště ohrožena, a zároveň má vlivem snížené soběstačnosti a umístění v pobytové sociální službě menší možnost rozhodování o konkrétní podobě ochrany před nemocí. Vzhledem k povaze šíření nemoci bylo před zavedením očkování jediným účinným nástrojem omezení mezilidských kontaktů.

Práce se ve své praktické části zabývá tím, jak tato omezení vnímali samotní obyvatelé domovů pro seniory.

Práce je přehledně a jasně strukturována, jednotlivé části na sebe logicky navazují a čtenář rozumí postupu, jak je práce vystavěna.

V teoretické části autorka představuje několik teoretických modelů členění stárnutí, problematiku péče na zdravotně-sociálním pomezí a základní instituce, které se do péče o seniory se sníženou soběstačností zapojují. Práce též obsahuje chronologický popis dosavadního průběhu epidemie a souvisejících vládních opatření.

Množství citované literatury je přiměřené, ocenila bych však širší práci se zahraničními zdroji a kritičtější přístup k názorovým článkům (konkrétně citace MUDr. V. Drymla o nižší smrtelnosti COVID-19 v porovnání s chřipkou je zmíněna bez kontextu a konfrontace s jiným zdrojem či objektivní statistikou).

Doporučuji pozornost při kontrole úplnosti bibliografického aparátu, případně použití citačního softwaru (v bibliografii chybí např. údaje k v textu citovanému zdroji Vidovicová 2008).

Metodologie výzkumného šetření: autorka zvolila kombinovaný výzkum, kde v úvodní kvalitativní části pracuje se vstupními polostrukturovanými rozhovory. Tato fáze slouží k hlubší orientaci v tématu a vypracování dotazníků, které jsou následně šířeji administrovány a zajistí kvantitativní data.

Volbu metody hodnotím velmi kladně. Jedná se však o náročný postup, který vyžaduje pevné uchopení více značně různorodých metod a postupů jejich interpretace.

Rozhovory, ač označeny za polostrukturované, byly dle přepisů vedeny přísně podle scénáře. Mnohá zajímavá témata, která respondenti zmínili, nebyla dále dotazována – nebo nejsou zahrnuta v prepisech a není jasné, jestli s nimi autorka dále pracovala při kódování a interpretaci.

Autorka zmiňuje zapojení dalších obyvatel do rozhovorů při vedení individuálního rozhovoru ve společných prostorech domovů. Skupinová forma vedení rozhovoru, popřípadě ohnisková skupina - focus group, jsou pro dané účely jistě vhodným nástrojem a je škoda, že jej autorka šířeji nevyužila a nedoplnila o něj metodologii.

Postrádala jsem rozbor vlivů, které ovlivnily výběr respondentů. 100% návratnost dotazníků je dána tím, že dotazník nebyl distribuován celé cílové populaci v daných domovech, případně byl dotazník odmítnut před administrací. Výběrem spolupracujících respondentů byla získaná data jistě ovlivněna – dá se předpokládat, že do výzkumu se zapojili především otevřenější,

aktivnější a přátelštější obyvatelé v dobrém zdravotním stavu, kteří si rádi popovídají, a se kterými se dotazník snadno a rychle zpracuje. Vliv pandemie a omezení režimu na osobnostně uzavřené a zdravotně polymorbidní obyvatele týchž domovů by byl pravděpodobně jiný.

Oceňuji autorčiny reflexe, nakolik byly výzkumné postupy vhodně zvoleny, popis slepých uliček i vypíchnutí toho, co se osvědčilo.

Výzkumná otázka a hypotézy jsou jasně stanoveny, na závěr praktické části nechybí zhodnocení výsledků vzhledem k hypotézám, a vyslovení dalšího možného postupu výzkumných prací k tématu.

V **interpretaci dat** jsem na několika místech zaznamenala použití metodologicky ne zcela čistých postupů – již zmíněný skupinový rozhovor místo individuálního, a především sčítání odpovědí respondentů z kvalitativní části šetření s odpověďmi z dotazníkového šetření.

Místy jsem postrádala přesnější rozlišování mezi prací s daty a poměrně velkými myšlenkovými skoky bez zjevně popsanych mezikroků – je možné, že závěry zde byly více ovlivněny neformálními rozhovory s obyvateli domovů, které však nejsou nijak ozdrojovány a výsledný text pak působí jako domýšlení.

V interpretaci kvantitativních dat jsem postrádala srovnání se statistikou pro danou kohortu. Pokud tato není dostupná, vyvarovala bych se závěrů, které srovnávají výzkumný vzorek s celkovou populací (viz např. úvahy o úrovni vzdělání na venkově a ve městě).

Celková jazyková úroveň práce je přiměřená.

Pro diplomovou práci bych uvítala přesnější a formálnější vyjadřování, na několika místech jsou použity nevhodné termíny s jiným významem, než autorka pravděpodobně zamýšlela (např. numerologický místo numerický, str. 16). V kontextu práce bych též velmi opatrně pracovala s termíny jako „fatální dopady“.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením **velmi dobře** (12 bodů).

Pozitivně hodnotím použití kombinované metody výzkumu, s určitými výhradami k její aplikaci.

Práce se zabývá aktuálním tématem a může posloužit pro náhled na názor seniorů při plánování konkrétních hygienických ochranných opatření.

Jako zvláště přínosné považuji zapojení samotných seniorů do výzkumu v oblasti, která se právě jich silně dotýká.

Otázky pro diskusi:

Která periodizace stárnutí podle Vašeho názoru nejlépe koresponduje se současným životním cyklem?

Jaká praktická opatření v úpravě návštěv a aktivit byste doporučila domovům pro případ dalších epidemií s přihlédnutím k výsledkům šetření?

POSUDEK VYPRACOVALA:

MGR. ANNA BERÁNKOVÁ

7.2.2022